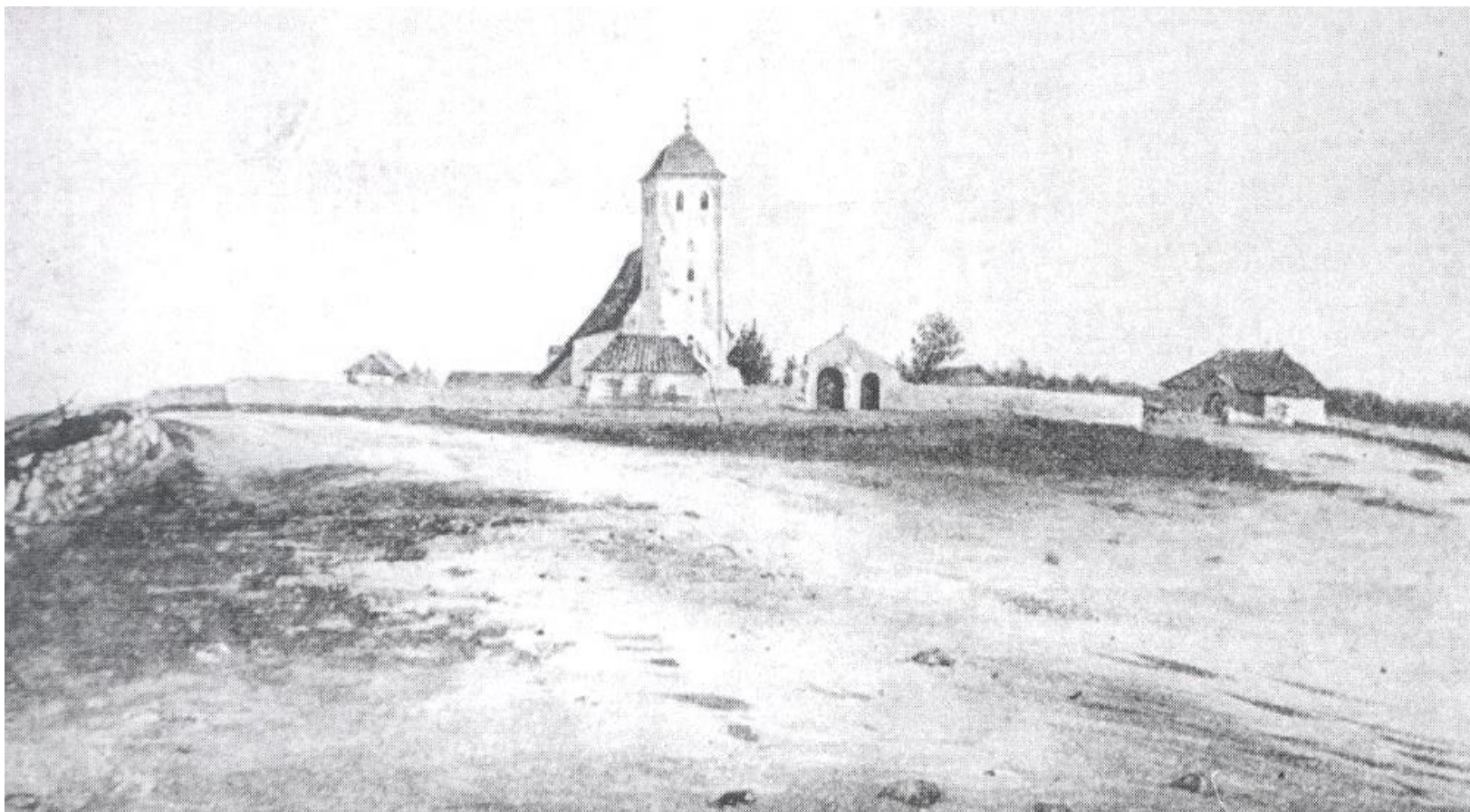

Hooldustööd kirikuaias

Ilme Mäesalu
Muinsuskaitseamet

Keila kirikuaed 1835

Esimesed kirikud ja kirikuaiad pärinevad 13.sajandist

Kirikuaiad on läbi aegade olnud kasutuses Põhja-Eestis, kunagise Eestimaa kubermangu alal.

Liivimaa kubermangu osas lõppes matmine kirikuaeda Katariina II 1772.a ukaasi järel.

- Trapetsiaalsed hauaplaadid 13.-14. saj
- Malta- ja ratasristid 17. sajandist
- Hauaplaadid, sepis- ja malmvaluristid, sepis- ja malmvalupiirded, kiviristid postamendil, hauasambad 19.-20.sajandist
- Kabelid 18.-19.sajandist
- Piirdemüürid 18.-19. sajandist

Keila kirikuaed tänapäeval

Haljastus

- * kirikuaedade kõrghaljastus pärineb valdavalt 19.saj. lõpust - 20.saj. algusest.
- * ridaistutused piki piirdemüüri, alleed,
- * mälestuspuud hauaplatsidel
- * ilupõõsad, hekid hauaplatsidel

Kõrghaljastusest tulenevad probleemid

- * puud kahjustavad juurestiku, tüve või võraga hauapiirdeid ja -tähiseid, kirikuaia piirdemüüri, väravaid, kabeleid ning kirikuhoonet
- * mõjutavad kirikuhoone niiskusrežiimi

Pühalepa kirikuaed

Kuidas toimida kõrghaljastusega

- puude mahavõtmise komisjon:
 - KOV esindaja, soovitavalt keskkonna või haljastusspetsialist
 - Muinsuskaitseameti maakonnainspektor
 - omanik/valdaja
 - metsakonsulent/arborist/dendroloog
- kändude juurimine kirikuaias on keelatud
- uue kõrghaljastuse rajamine toimub haljastusprojekti alusel
- matmiseks avatud kirikuaed: kalmistu kasutamise eeskirjades anda haljastuse rajamise tingimused hauaplatsidele

Kaevetööd kirikuaias

- Lähtuvalt töö iseloomust on vajalik kas arheoloogiline järelevalve või arheoloogilised uurimistööd
- Matmiseks avatud kirikuaedades on keelatud hauaplatsi eraldamine ja hua kaevamine ajalooliselt väljakujunenud hauaplatside paiknemise piirist kirikuhoone poole.

Piirdemüüride ja väravate korrastamine

- Piirdemüüri korrastamisel tuleb kasutada samu materjale ja tehnikat, millisena see omal ajal püstitati

- Piirdemüüri olemasoleva kehandi lammutamine on keelatud

- Väravapostide või väravaehitiste korrastamisel tuleb kasutada samu materjale ja tehnikat, millisena need omal ajal püstitati

Hauatähiste hooldus

- Trapetsiaalsete hauaplaatide, ratasristide, malta ristide jms ajalooliste hauatähiste, mille päritolu on varasem kui 19.sajand ning kunstimälestisena kaitstavate hauatähiste puhastamist ja parandamistöid võib teostada ainult muinsuskaitse tegevusluba omav restauraator

Kivitähised

- Kivitähiseid tuleb pesta sooja vee, roheline- või lasteseebiga. Pesemisel kasutada pehmeid plast- või jõhvharju. Pärast pesemist hoolikalt loputada.

- Poorsete kivide puhul (marmor, dolomiit) teha hauatähis enne pesemist põhjalikult märjaks, alustada alt üles, et alumised kivipoorid täituksid veega enne kui ülalt määrdunud vesi alla voolama hakkab

- Tugevaid plekke, kõvasti kinnitunud sammalt või samblikke võib eemaldada kas puust või plastist esemetega, et mitte tekitada kivi pinnale kriipeid

Metalltähised

- Vana värv ja rooste tuleb terasharjade, peitlite jms vahenditega põhjalikult eemaldada

- Seejärel katta roostemuundajaga, kruntida ja värvida

- Siin on vaja restauraatorikätt

- Enne hauatähiste- ja piirete hooldustööde alustamist konsulteerida Muinsuskaitseameti maakonnainspektoriga